
[2013-24-RE](#)

CAUSA 2013-24-RE

Aute del Tribunal Constitucional del 7-10-2013 relatiu al recurs d'empara 2013-24-RE

Número de registre 360-2013. Recurs d'empara

Aute del 7 d'octubre del 2013

BOPA núm. 50, del 23 d'octubre del 2013

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de juliol del 2013, per la representació processal dels Srs. Sabine i Udo Brockstedt, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 21 de maig del 2013 i contra l'aute del 28 de juny del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets fonamentals a la defensa i a obtenir una resolució fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades i "si s'escau, ordenant les actuacions pertinents entre les que hem suggerit en el cos d'aquest recurs o les que l'Alt Tribunal estimi igualment pertinents, que no vulnerin drets fonamentals; pronunciant finalment la condemna en costes de l'altra part, inclosos honoraris d'advocat, per la tramitació del present procediment";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 21 d'agost del 2013;

Escollat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgogue-Larsen;

Antecedents

Primer

La Comunitat de Propietaris La Gonarda va presentar una demanda contra els Srs. Sabine i Udo Brockstedt en què sol·licitava la possessió de l'espai soterrani B5 del conjunt residencial La

Gonarda d'Ordino (espai soterrani situat sota la terrassa dels demandats i que aquests consideraven de la seva propietat).

Segon

El 8 de novembre del 2012, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual estimava íntegrament aquesta demanda i condemnava els demandats a entregar a la Comunitat de Propietaris esmentada la possessió de l'espai soterrani B5, així com al pagament de les costes processals.

Tercer

Els Srs. Sabine i Udo Brockstedt van interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió i, el 21 de maig del 2013, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que desestimava aquest recurs.

Quart

La representació processal dels Srs. Sabine i Udo Brockstedt va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i el dret a la defensa, ja que el debat jurídic en aquesta causa girava a l'entorn de la possessió, per tant, el primer greuge raïa en la qualificació de l'acció feta per aquest Tribunal i, el segon, en la valoració judicial de la possessió de claus de l'espai en litigi per part d'altres copropietaris.

Cinquè

El 28 de juny del 2013, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual considerava que la seva sentència havia estat plenament congruent amb la pretensió exercitada i que havia respectat els termes del debat, en particular la causa petendi, ja que les parts havien tingut l'oportunitat de provar tot allò que havien estimat escaient en relació amb la titularitat dominical de l'espai en litigi.

Quant als altres greuges, considerava que no contenien cap mena de transcendència constitucional.

Per aquests motius, va acordar no donar lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

Sisè

El 24 de juliol del 2013, la representació processal dels Srs. Sabine i Udo Brockstedt va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 21 de maig del 2013 i contra l'aute del 28 de juny del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets fonamentals a la defensa i a obtenir una resolució fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part manifesta que els recurrents van disposar de l'espai en litigi des d'un inici, ja que el promotor del conjunt residencial els hi va lliurar la clau i que aquest espai no ha format mai part dels elements comuns del conjunt residencial. La Comunitat de Propietaris no disposa de cap títol que així ho demostrï, contràriament a aquesta part.

En primer lloc, considera que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa, perquè el Tribunal Superior de Justícia va declarar ex novo que la pretensió de la Comunitat de Propietaris demandant era una acció reivindicatòria quan el debat del litigi s'havia centrat en la possessió de l'espai esmentat.

Ara bé, recorda la doctrina unívoca i lineal que afirma la necessitat de "les normes probatòries especials que han de prevaler sobre les de caràcter general referents a la càrrega formal de la prova" quan diu que "el posseïdor no necessita provar la legitimitat de la seva possessió, sinó que li és suficient esperar el resultat de la prova del demandant."

Segons el parer d'aquesta part, l'acció reivindicatòria no només tracta de recuperar la possessió, sinó tots els elements constitutius del ple domini de la cosa, i per això la prova s'havia de dur a terme amb ple coneixement de la causa petendi. Per tant, no és admissible que transcorreguda tota la primera instància –moment processal principal i gairebé únic per la pràctica de la prova- i transcorreguda tota l'apel·lació, la Sala Civil es manifesti en termes ni tan sols pretesos per la part demandant i quan la prova ja no és possible d'instrumentar.

La part recurrent estima que la Sala Civil, en el moment en què diferia de l'objecte de la controvèrsia exposat i demandat per l'actora, hagués hagut de proposar la pràctica d'una prova per a millor proveir mitjançant un aute que indiqués la causa petendi exacta i s'hagués evitat així la indefensió d'aquesta part. O bé, hagués hagut de declarar que el debat havia estat exclusivament possessori i deixar d'aquesta manera la via oberta per a l'exercici de l'acció reivindicatòria pròpiament dita o, segons escaigués, la declarativa de domini.

Sigui com sigui, la part demandant no ha provat la seva titularitat dominical sobre l'espai en qüestió, ni ha provat que els recurrents l'hagin ocupat indegudament. Fets que s'haurien de provar en una acció reivindicatòria ulterior, cas que no s'aixequés l'excepció de cosa jutjada, i en aquest supòsit la indefensió dels recurrents seria definitiva, irremeiable i irreparable.

En segon lloc, pel que fa a la vulneració del dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret, la part recurrent desgrana 9 fets degudament documentats que ja van ser exposats en la vista oral de l'apel·lació, que demostrarien que l'espai litigiós no és una zona comuna i que considera que han estat negligits en les dues resolucions de la Sala Civil.

Així mateix, reproduïx les seves al·legacions sobre els conceptes de sòl i de subsòl de la terrassa (punt 2.2 de l'escrit d'incident de nul·litat d'actuacions).

Segons el seu parer, la decisió impugnada està insuficientment fonamentada en Dret i els motius adduïts estan mancats de tota lògica, resultant absurds o arbitraris.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades i "si s'escau, ordenant les actuacions pertinents entre les que hem suggerit en el cos d'aquest recurs o les que l'Alt Tribunal estimi igualment pertinents, que no vulnerin drets fonamentals; pronunciant finalment la condemna en costes de l'altra part, inclosos honoraris d'advocat, per la tramitació del present procediment."

Setè

El 21 d'agost del 2013, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què destaca que existeix una divergència en relació amb la determinació de l'acció instada per la Comunitat de Propietaris,

tanmateix el Tribunal Superior de Justícia va analitzar de manera concreta i detallada aquesta acció, fonamentant-se tant en la Llei de propietat horitzontal, com en les proves diverses practicades i en els escrits presentats per les parts.

Efectivament, el Tribunal Superior de Justícia conclou que les dues parts fonamenten les seves pretensions possessòries sobre la base del seu títol de propietat exclusiu, motius pels quals les resolucions impugnades apareixen com a coherents, lògiques i no arbitràries des del punt de vista del cànon constitucional.

Després de recordar el contingut de l'article 10 de la Constitució i la competència del Tribunal Constitucional, conclou que les pretensions dels recurrents estan mancades de contingut constitucional i que, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, aquesta causa s'ha d'inadmetre a tràmit.

Fonaments jurídics

Primer

En el marc d'aquest recurs d'empara, els recurrents invoquen aspectes diversos del dret a la jurisdicció, en concret el dret a la defensa i el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

No només s'al·lega la vulneració del dret a la defensa (article 10.2 de la Constitució), sinó també la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució). Aquest Tribunal ha reiterat sovint les diferències relatives a la seva funció en el marc d'aquest tipus d'al·legacions. Si el seu control és un control restringit pel que fa a l'examen de la motivació de les decisions dels tribunals ordinaris (veg. entre moltes altres referències, la sentència del 7 de setembre del 2013, recaiguda en la causa 2012-31-RE i l'aute del 7 d'octubre del 2013, recaigut en la causa 2013-20-RE), li correspon, per contra, en el marc d'una al·legació de vulneració relativa a un aspecte substancial del dret a la jurisdicció efectuar un control d'un abast diferent. La qüestió no és la de saber si la motivació de les resolucions de les jurisdiccions ordinàries és lògicament o jurídicament raonable, sinó de saber si el recurrent es va trobar en una situació d'indefensió material, altrament dit, si va poder o no va poder defensar-se correctament. Pel que fa a aquest punt, el rol del Tribunal Constitucional és el d'examinar els elements fàctics de cada cas per tal de determinar, si, des d'un punt de vista constitucional, el recurrent va poder beneficiar-se, efectivament i concretament, dels elements inherents al dret a la defensa.

Segon

Pel que fa a la vulneració del dret a la defensa dels recurrents (article 10.2 de la Constitució), es desprèn que el Tribunal Superior de Justícia va procedir, com ell mateix afirma, a una qualificació jurídica dels fets i de manera més precisa de les "pretensions" de la Comunitat de Propietaris La Gordana. Efectivament, va considerar "D'antuvi, aquesta Sala ha de precisar l'acció que exerceix la "COMUNITAT DE PROPIETARIS LA GONARDA", tota vegada que no ho indiquen ni les parts ni el Tribunal de Batlles. La causa petendi i la pretensió sol·licitada s'encabeixen dins l'acció reivindicatòria, tota vegada que la COMUNITAT es presenta com a propietària d'una cosa plenament identificada (espai soterrani situat sota la terrassa dels Srs. BROCKSTEDT) i que es troba en possessió de tercers sense títol suficient, segons el seu criteri" (apartat III de la sentència del 21 de maig del 2013, reproduït en l'aute del 28 de juny del 2003 en el seu apartat II).

La qüestió rau en saber si aquesta qualificació jurídica de les "pretensions" – que no està per se

prohibida en la mesura en què pertany a les funcions jurisdiccionals de qualsevol tribunal i en particular dels tribunals andorrans (article 2 del Decret de l'1 de maig de 1922)- va tenir un impacte negatiu tal que els drets de la defensa dels recurrents es van veure afectats de manera substancial. De l'examen de tots els aspectes del litigi se'n deriva que la propietat de l'espai situat sota la terrassa dels recurrents no ha estat mai vertaderament aclarit, tant en el marc de les actes comunitàries de copropietat, com en el contracte de venda mitjançant el qual els recurrents van adquirir el seu bé immobiliari. Aquesta determinació jurídica està a l'origen del litigi, ja que uns van reclamar la possessió d'aquest espai (els demandants), mentre que els altres s'oposaven a aquest dret per manca de fonament. En aquest context, allò que és cert és que una modificació del reglament de copropietat es va establir l'any 2001 en què s'atribuïa expressis verbis aquest espai situat sota la terrassa dels recurrents a la Comunitat de Propietaris. Ara bé, aquest reglament no va ser mai impugnat pels recurrents. Per tant, van tenir la possibilitat d'impugnar un acte que els desposseïa tant de la propietat (que reivindicaven), com de la utilització que en feien; tanmateix, van optar per la passivitat i van perdre l'oportunitat de fer valer les seves pretensions. En aquest context, és perfectament lògic que el Tribunal Superior de Justícia hagi decidit de qualificar les pretensions de la Comunitat de Propietaris com a "acció reivindicatòria".

Si a aquest element principal afegim el fet que, en el marc del procediment judicial, els recurrents van poder fer inspeccionar l'espai objecte del litigi pel batlle i presentar testimoniatges al seu favor, d'això se'n deriva que el seu dret a la defensa no va ser vulnerat en la mesura en què van poder, en tot moment, fer valer el seu punt de vista.

Tercer

El segon punt del recurs d'empara rau en l'al·legació fonamentada en l'article 10.1 de la Constitució, segons la qual el Tribunal Superior de Justícia no hauria motivat en Dret les seves resolucions. Les al·legacions presentades per la representació processal dels recurrents consisteixen en desgranar 9 punts que són 9 contestacions d'elements fàctics. En cap moment es connecten amb arguments precisos pronunciats pel Tribunal Superior de Justícia. Altrament dit, la motivació efectuada per l'òrgan judicial suprem –que es presenta en tots els seus punts, com a detallada i lògica i que no arriba a una conclusió absurda o arbitrària– no es discuteix de manera circumstanciada.

Per tots aquests motius, el Tribunal Constitucional decideix no admetre a tràmit aquest recurs d'empara.

Per tot allò que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2013-24-RE interposat per la representació processal dels Srs. Sabine i Udo Brockstedt contra la sentència del 21 de maig del 2013 i contra l'aute del 28 de juny del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 d'octubre del 2013.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen

President

Vicepresidenta

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat